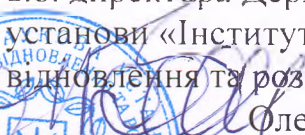

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ ТА ДОВКІЛЛЯ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА НАУКОВА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕКОЛОГІЧНОГО ВІДНОВЛЕННЯ
ТА РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

в.о. директора Державної наукової
установи «Інститут екологічного
відновлення та розвитку України»

Олександр БОНДАР

«07» серпня 2026 р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
у Державній науковій установі
«Інститут екологічного відновлення та розвитку України»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Вченої ради

Державної наукової установи

«Інститут екологічного відновлення та
розвитку України»

Протокол № 5-26 від «07» серпня 2026 р.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про організацію освітнього процесу в Державній науковій установі «Інститут екологічного відновлення та розвитку України» (далі – Положення) визначає основні засади організації та здійснення освітнього процесу в Інституті, права й обов'язки його учасників, порядок формування та реалізації освітніх програм, організації навчальних занять, самостійної роботи, практичної підготовки, контролю результатів навчання, атестації здобувачів вищої освіти, формування індивідуальної освітньої траєкторії та забезпечення якості освітньої діяльності.

1.2. Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу Інституту та застосовується під час реалізації освітніх, освітньо-професійних та освітньо-наукових програм відповідних рівнів вищої освіти.

1.3. Організація освітнього процесу в Інституті здійснюється відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», інших законів України, нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки України, стандартів вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій, установчих документів Інституту, цього Положення та інших локальних нормативних документів Інституту.

1.4. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії в Інституті здійснюється відповідно до Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, у чинній редакції.

1.5. Освітній процес в Інституті ґрунтується на принципах:

- академічної свободи та академічної доброчесності;
- студентоцентрованого навчання;
- науковості та доказовості;
- компетентнісного підходу;
- індивідуалізації та диференціації навчання;
- поєднання навчання, наукової та практичної діяльності;
- доступності та інклюзивності;
- прозорості й відкритості процедур;
- об'єктивності оцінювання;
- забезпечення якості вищої освіти;
- відповідності змісту освіти сучасним потребам науки, суспільства та професійної діяльності.

1.6. Освітній процес в Інституті поєднує освітню та науково-дослідницьку складові, що є особливо важливим для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значеннях, визначених законами України «Про освіту», «Про вищу освіту», нормативно-правовими актами у сфері освіти та цим Положенням.

2.2. Для цілей цього Положення використовуються, зокрема, такі поняття:

освітній процес – інтелектуальна, творча та/або фізична діяльність, що провадиться в Інституті та спрямована на формування і розвиток

компетентностей, досягнення програмних результатів навчання та здобуття відповідного рівня вищої освіти;

освітня програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти та професійної підготовки;

освітньо-наукова програма (ОНП) – освітня програма, що передбачає поєднання освітньої та наукової складових підготовки здобувачів, зокрема на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації здобувачем особистісного потенціалу, сформований з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і дослідницьких цілей;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму та обсяг засвоєння здобувачем освітніх компонентів освітньої програми;

індивідуальний план наукової роботи – документ, що визначає зміст, строки виконання та обсяг етапів і завдань наукової роботи здобувача ступеня доктора філософії;

програмні результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності та інші особисті якості, які можуть бути ідентифіковані, сплановані, оцінені та виміряні та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Освітній процес в Інституті організовується на підставі затверджених освітніх програм, навчальних планів, графіків освітнього процесу, індивідуальних навчальних планів здобувачів та інших документів, передбачених законодавством і локальними нормативними актами Інституту.

3.2. Освітній процес здійснюється за такими формами здобуття освіти, що передбачені законодавством та визначені відповідними освітніми програмами і рішеннями Інституту.

3.3. Формами організації освітнього процесу є:

- навчальні заняття;
- самостійна робота;
- практична підготовка;
- науково-дослідна робота;
- консультації;
- контрольні заходи;
- атестація;
- інші форми, передбачені освітньою програмою.

3.4. Основними видами навчальних занять можуть бути:

- лекції;
- практичні заняття;
- семінарські заняття;
- лабораторні заняття;
- індивідуальні заняття;
- консультації;
- інші форми, визначені освітньою програмою.

- 3.5.** Конкретні форми та види навчальних занять визначаються освітньою програмою, навчальним планом і робочими програмами освітніх компонентів.
- 3.6.** Освітній процес може здійснюватися в очній, дистанційній, змішаній або інших формах, передбачених законодавством, залежно від особливостей освітньої програми та конкретної ситуації.
- 3.7.** Організація освітнього процесу в дистанційній або змішаній формі здійснюється із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій та електронних освітніх ресурсів.

4. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ

4.1. Освітні програми розробляються відповідно до законодавства України, стандартів вищої освіти, Національної рамки кваліфікацій, потреб ринку праці, розвитку науки та професійного середовища.

4.2. Освітня програма визначає:

- назву та рівень вищої освіти;
- галузь знань і спеціальність;
- мету програми;
- характеристику програми;
- програмні компетентності;
- програмні результати навчання;
- перелік та обсяг освітніх компонентів;
- форми організації освітнього процесу;
- форми та критерії оцінювання;
- форми атестації здобувачів;
- вимоги до внутрішнього забезпечення якості;
- можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії.

4.3. Для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти освітня програма передбачає поєднання освітньої та наукової складових відповідно до законодавства.

4.4. Зміст освітніх програм періодично переглядається з урахуванням результатів моніторингу якості освіти, пропозицій здобувачів, науково-педагогічних та наукових працівників, роботодавців, академічної спільноти та інших заінтересованих сторін.

4.5. Проекти освітніх програм та зміни до них проходять установлені в Інституті процедури громадського обговорення, погодження та затвердження.

5. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ТА ІНДИВІДУАЛЬНА ОСВІТНЯ ТРАЄКТОРІЯ

5.1. На підставі освітньої програми формується навчальний план, який визначає перелік, послідовність та обсяг освітніх компонентів, форми організації освітнього процесу та контрольні заходи.

5.2. Індивідуальний навчальний план здобувача формується на підставі навчального плану відповідної освітньої програми.

5.3. Здобувач має право формувати індивідуальну освітню траєкторію відповідно до законодавства, освітньої програми та локальних нормативних документів Інституту.

5.4. Індивідуальна освітня траєкторія може передбачати:

- вибір освітніх компонентів;

- участь у програмах академічної мобільності;
- визнання результатів навчання, здобутих в інших закладах освіти;
- визнання результатів неформальної та/або інформальної освіти;
- участь у наукових, дослідницьких та інших освітніх проєктах;
- інші можливості, передбачені законодавством та локальними документами Інституту.

5.5. Порядок вибору освітніх компонентів визначається окремим локальним нормативним документом Інституту.

6. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ

6.1. Підготовка здобувачів ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі Інституту відповідно до законодавства України, освітньо-наукових програм та індивідуальних планів навчальної і наукової роботи.

6.2. Підготовка здобувача ступеня доктора філософії передбачає виконання освітньої та наукової складових освітньо-наукової програми.

6.3. Освітня складова передбачає набуття здобувачем компетентностей, необхідних для здійснення самостійної наукової, науково-педагогічної та професійної діяльності.

6.4. Наукова складова передбачає проведення здобувачем наукового дослідження, виконання індивідуального плану наукової роботи, підготовку та представлення результатів дослідження, підготовку дисертації та виконання інших вимог, установлених законодавством.

6.5. Для кожного здобувача ступеня доктора філософії затверджуються індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи.

6.6. Індивідуальний план наукової роботи погоджується з науковим керівником та затверджується в установленому Інститутом порядку.

6.7. Виконання індивідуального плану наукової роботи систематично обговорюється на засіданнях відповідного структурного підрозділу та/або в інших формах, визначених локальними нормативними документами Інституту.

6.8. Для підготовки за спеціальністю **101 «Екологія»** наукова складова має бути спрямована на проведення оригінального дослідження актуальних екологічних проблем, зокрема функціонування, трансформації, збереження та відновлення екосистем, оцінювання екологічних ризиків, стану біорізноманіття, екологічної безпеки та інших напрямів, визначених відповідною ОНП.

6.9. Освітній процес за ОНП «Екологія» інтегрується з науково-дослідною діяльністю Інституту, що забезпечує практичне застосування здобувачами сучасних методів екологічних досліджень, аналізу та інтерпретації даних.

7. МЕТОДИ, ЗАСОБИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

7.1. Освітній процес ґрунтується на компетентнісному, студентоцентрованому, проблемно-орієнтованому та дослідницькому підходах.

7.2. Під час реалізації освітніх програм можуть застосовуватися:

- проблемно-орієнтоване навчання;
- дослідницьке навчання;
- проєктне навчання;
- кейс-метод;
- дискусійні та інтерактивні методи;

- аналіз наукової літератури та даних;
- індивідуальні та групові дослідницькі завдання;
- презентація та наукова комунікація;
- цифрові технології;
- дистанційні освітні технології;
- інші методи, що відповідають цілям і програмним результатам навчання.

7.3. Вибір методів і технологій навчання визначається викладачем з урахуванням змісту освітнього компонента, очікуваних результатів навчання та особливостей контингенту здобувачів.

7.4. Для підготовки здобувачів за спеціальністю 101 «Екологія» доцільним є використання сучасних методів екологічного аналізу, статистичних і просторово-аналітичних методів, геоінформаційних технологій, дистанційного зондування Землі, методів моніторингу довкілля, біоіндикації, біотестування, аналізу біорізноманіття та інших методів відповідно до змісту освітньої програми.

7.5. Методичне забезпечення освітніх компонентів має бути спрямоване на досягнення визначених програмних результатів навчання та формування компетентностей, передбачених освітньою програмою.

8. НАУКОВО-ДОСЛІДНА ТА ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА

8.1. Науково-дослідна діяльність є невід'ємною складовою освітнього процесу на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти.

8.2. Науково-дослідна підготовка здобувачів може здійснюватися в межах наукових тем, проєктів, грантових програм, господарських договорів, науково-дослідних робіт та інших форм наукової діяльності Інституту.

8.3. Здобувачі можуть залучатися до виконання науково-дослідних робіт відповідно до їх індивідуальних планів, наукових інтересів та тематики дисертаційних досліджень.

8.4. Практична підготовка організовується відповідно до освітньої програми, навчального плану та окремих локальних нормативних документів Інституту.

8.5. Практична підготовка може здійснюватися в Інституті, його структурних підрозділах, наукових установах, закладах освіти, підприємствах, установах, організаціях, природоохоронних територіях та інших базах практики відповідно до укладених договорів і програм практичної підготовки.

9. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

9.1. Оцінювання результатів навчання здійснюється на засадах об'єктивності, прозорості, академічної доброчесності та відповідності визначеним критеріям.

9.2. Форми контролю можуть включати:

- поточний контроль;
- модульний контроль;
- семестровий контроль;
- заліки;
- екзамени;
- захисти індивідуальних та дослідницьких завдань;
- презентації;
- звіти;

- інші форми, визначені освітньою програмою та робочими програмами освітніх компонентів.

9.3. Форми, методи та критерії оцінювання визначаються робочою програмою відповідного освітнього компонента та доводяться до відома здобувачів до початку його вивчення.

9.4. Результати оцінювання мають відображати ступінь досягнення програмних результатів навчання.

9.5. Порядок оскарження результатів оцінювання визначається локальними нормативними документами Інституту.

10. ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

10.1. Інститут забезпечує можливість визнання результатів навчання, здобутих:

- за іншими освітніми програмами;
- в інших закладах вищої освіти та наукових установах;
- під час академічної мобільності;
- у неформальній та/або інформальній освіті;
- в інших випадках, передбачених законодавством.

10.2. Визнання результатів навчання здійснюється відповідно до окремих локальних нормативних документів Інституту.

10.3. Визнання результатів навчання здійснюється на підставі зіставлення змісту освітніх компонентів, обсягу навчального навантаження, компетентностей та програмних результатів навчання.

10.4. Рішення про визнання результатів навчання оформлюється документально та зберігається відповідно до встановленого порядку.

11. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

11.1. Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності.

11.2. Академічна доброчесність є обов'язковою умовою виконання навчальних, наукових та кваліфікаційних робіт.

11.3. Порушення академічної доброчесності тягне за собою наслідки, визначені законодавством України та локальними нормативними документами Інституту.

11.4. Перевірка академічних та наукових робіт на дотримання вимог академічної доброчесності здійснюється відповідно до встановленого в Інституті порядку.

12. УЧАСНИКИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

12.1. Учасниками освітнього процесу є здобувачі вищої освіти, наукові, науково-педагогічні та педагогічні працівники, керівники та інші працівники Інституту, а також інші особи, залучені до освітнього процесу відповідно до законодавства.

12.2. Права та обов'язки учасників освітнього процесу визначаються законодавством України, Статутом Інституту, цим Положенням та іншими локальними нормативними документами.

12.3. Науковий керівник здобувача ступеня доктора філософії забезпечує наукове консультування здобувача, сприяє плануванню та виконанню наукового дослідження, здійснює наукове керівництво підготовкою дисертації та бере участь у моніторингу виконання індивідуального плану наукової роботи.

13. АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ

13.1. Здобувачі мають право на академічну мобільність відповідно до законодавства України та локальних нормативних документів Інституту.

13.2. Академічна мобільність може передбачати навчання, наукове стажування, участь у дослідницьких проєктах, виконання окремих освітніх компонентів та інші форми академічної взаємодії.

13.3. Порядок реалізації права на академічну мобільність та визнання її результатів визначається окремим положенням Інституту.

14. ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ТА ДОСТУПНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

14.1. Інститут створює умови для безпечного, доступного та недискримінаційного освітнього середовища.

14.2. Освітній процес організовується з урахуванням вимог охорони праці, цивільного захисту, пожежної безпеки, санітарних норм та інших вимог законодавства.

14.3. Інститут вживає заходів щодо забезпечення доступності освітнього процесу для осіб з особливими освітніми потребами відповідно до законодавства.

14.4. Учасники освітнього процесу мають право на повагу до честі та гідності, захист від дискримінації, насильства, булінгу та інших форм неналежного поводження.

15. ВНУТРІШНЄ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

15.1. Внутрішнє забезпечення якості освітнього процесу здійснюється відповідно до законодавства, внутрішньої системи забезпечення якості освіти та локальних нормативних документів Інституту.

15.2. Основними складовими внутрішнього забезпечення якості є:

- моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм;
- оцінювання результатів навчання здобувачів;
- забезпечення якості викладання;
- оцінювання діяльності наукових і науково-педагогічних працівників;
- забезпечення необхідних ресурсів для освітнього процесу;
- забезпечення академічної доброчесності;
- врахування думки здобувачів та інших стейкхолдерів;
- оприлюднення інформації про освітні програми та освітній процес.

15.3. Моніторинг якості освітнього процесу здійснюється на рівні освітньої програми, структурних підрозділів та Інституту в цілому.

15.4. Результати моніторингу використовуються для удосконалення змісту освітніх програм, методів навчання, організації освітнього процесу та системи оцінювання.

16. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

16.1. Інститут забезпечує учасників освітнього процесу доступом до інформаційних ресурсів, необхідних для реалізації освітніх програм.

16.2. Інформаційне забезпечення може включати:

- бібліотечні ресурси;
- наукові та освітні бази даних;

- електронні освітні ресурси;
- програмне забезпечення;
- інформаційні системи;
- геоінформаційні та статистичні ресурси;
- інші цифрові інструменти.

16.3. Доступ до ресурсів визначається їх функціональним призначенням, умовами ліцензування та внутрішніми правилами Інституту.

17. ДОКУМЕНТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

17.1. Основними документами, що забезпечують організацію освітнього процесу, є:

- освітні програми;
- навчальні плани;
- графіки освітнього процесу;
- робочі програми освітніх компонентів;
- індивідуальні навчальні плани здобувачів;
- індивідуальні плани наукової роботи здобувачів ступеня доктора філософії;
- розклади навчальних занять;
- відомості обліку успішності;
- протоколи контрольних заходів та атестації;
- документи щодо практичної та науково-дослідної підготовки;
- інші документи, передбачені законодавством та локальними нормативними актами Інституту.

17.2. Документообіг може здійснюватися в паперовій та/або електронній формі відповідно до законодавства та внутрішніх процедур Інституту.

18. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ЗДОБУВАЧІВ

18.1. Здобувачі мають право на:

- якісну освіту;
- вибір освітніх компонентів у межах, визначених освітньою програмою;
- формування індивідуальної освітньої траєкторії;
- доступ до інформаційних та освітніх ресурсів;
- участь у науковій діяльності;
- академічну мобільність;
- визнання результатів навчання;
- об'єктивне оцінювання;
- оскарження результатів оцінювання;
- участь у вдосконаленні освітньої програми;
- інші права, передбачені законодавством.

18.2. Здобувачі зобов'язані:

- виконувати вимоги освітньої програми;
- дотримуватися індивідуального навчального плану;
- виконувати індивідуальний план наукової роботи – для здобувачів ступеня доктора філософії;
- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку Інституту;

- виконувати вимоги з охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- дотримуватися інших вимог, установлених законодавством та локальними документами Інституту.

19. УЧАСТЬ ЗДОБУВАЧІВ У ВДОСКОНАЛЕННІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

19.1. Здобувачі мають право брати участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості освіти.

19.2. Участь здобувачів може здійснюватися шляхом:

- анкетування;
- опитувань;
- участі в обговоренні освітніх програм;
- подання пропозицій щодо вдосконалення освітнього процесу;
- участі у роботі колегіальних та дорадчих органів відповідно до законодавства і внутрішніх документів Інституту.

19.3. Пропозиції здобувачів підлягають розгляду у встановленому порядку.

20. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

20.1. Це Положення затверджується Вченою радою Інституту та вводиться в дію наказом директора Інституту.

20.2. Зміни та доповнення до цього Положення затверджуються Вченою радою Інституту та вводяться в дію наказом директора.

20.3. У разі внесення змін до законодавства норми цього Положення застосовуються в частині, що не суперечить законодавству, до моменту внесення відповідних змін до Положення.

20.4. Питання, не врегульовані цим Положенням, регулюються законодавством України, Статутом Інституту та іншими локальними нормативними документами Інституту.